

Radvilaitė

RADVILIŠKIO RAJONO LAIKRAŠTIS MOTERIMS

Nr. 2 (4)

1992 m. sausio antroji pusė

Kaina 50 kap.

UAU saulė grįžta, saulė grįžta! — taip ir norisi sušukti drauge su Vincu Mykolaičiu Putinu, kai giedrą šalvenantį rytą pastebi, kad dienele nuo metų pradžios pailgėjo beveik valanda.

Dienos vis ilgėja ir ilgėja — kasdien po minutę, po dvi... Beveik kasdien kyla ir kainos — tik ne po kapekėle ar dvi, o rubliais, dešimtimis rublių, šimtais procentų. Eidamos į parduotuvę, nebesame tikros, kad už dešrą ar sūrį mokėsime tiek pat, kiek vakar. Ką ten vakar... Neseniai pažįstama pasakojo: stovi „Snaigės“ parduotuvėje — pirks rūkytos dešros. Ateina vedėja, atneša lapuką su nauja kaina. Viena pirkėja dar mokėjo tiek, o iš sekancios paprašė žymiai daugiau... Eilėje — samyšis, nepasitenkinimas. Nieko nepadarysi, mielosios, — laisvos kainos. Kaip mus nudžiugino Vyriausybė, jos gali (o taip turbūt ir bus) laisvėti nors ir kasdien. Tik mėsos ir pieno kainas galima didinti ne dažniau kaip du kartus per mėnesį...

Zinoma, didėja ir atlyginimai. Tiems, kam juos moka valstybė, kuriems yra iš ko juos didinti. O bebaigiančių bankrutuoti fabriku, gamyklų, organizacijų darbininkams? Kaip jiems subalansuoti šeimos pajamas su išlaidomis? Beje, mūsų didžiai gerbiama ponja finansų ministerė išeitį nurodo: „galai nesueina“ tik toms šeiminiškėms, kurios nemoka skaičiuoti ir taupyti. Bet kuri iš mūsų netaupė visą gyvenimą, kuri jaučiasi esanti prasta šeiminiškė? Taigi, vilkimes, kad kaip nors „galus suvesime“. Dar galime pasiguosti ir tuo, kad, nors ir už „laisvėjančias“, produktų dar galime gauti, valgyti dar turime ką.

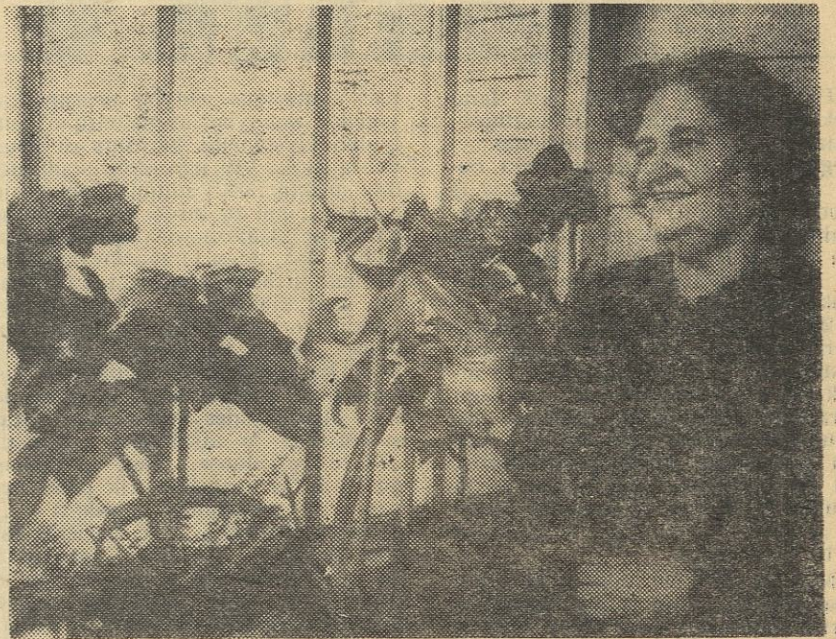
Ką dabar galima nupirkti už rublį? Keturias dėžutes degtuku, trejetą pokelių kepimo miltelių, pusę batono, du mūsų „Radvilaitės“ numerius...

Beje, kol medžiaga buvo ruošiamą spaudai, batonai spėjo pabrangti, ir pusytės už rublį nebegausime, gal tik pigiosios duonos „ketvirtuką“... Užtat šiomis dienomis sužinojome, kokio kalno rublių reikės, kad galėtume apsimokėti už butą.

Ką už rublį begausime ateinančių mėnesių, pavadintą tokiu gražiu, viltį žadinančiu vasaros vardu?

Vienas Dievas težino...

REDAKTORE

ŽIEDAI SAUSYJE

Nieko nenustebinsi gelėmis vasarą. Bet — sausio mėnesį? Tiesa, daugelis palangių nustatytos vazonėliais. Tik ne visų, ne visi traukia akį. Gelėms reikia išmnyimo, reikia žinių, reikia meilės.

Radvilaitietė Ona Šiurkienė žino tas paslaptis — dabar jos namo verandoje ryškiu raudoniuku puikuojasi puansetijos, skaisčiai liepsnoja purpurinės, vyšninės amarilės. Eini pro šalį — atsigerėti negali. Peržydės vienos, šeiminiškė į dienos šviesą iš „žiemos miego“ iškels kitas.

Po kelių dienų spalvos už lango pasikeis, atsiras balti kaip sniegas žiedai: šiuose namuose auginamos net septynių rūšių ir spalvų amarilės. Taip ir džiugins praeivius iki pavasario.

O tada rausvomis ir žalsvomis galvutėmis darželyje iš žemės ims lįsti daugiameitės. Pirmosios droviai atsivers baltutėlės snieguolės, vėliau vieni paskui kitus — įvairių rūšių narcizai, tulpės, lelijos, kels galvas jurginai, puikuosis įvairiaspalviai kardeliai ir chrizantemos... Taip visą mielą vasarėlę, kol pirmosios šalnos pakąs rudeninius vėlyvius.

Jau trisdešimt metų Ona Šiurkienė gyvena šiame, Bernotėno gatvės keturioliktu numeriu pažymėtame, name, jau trisdešimt metų jos rankos savo ir visų džiaugsmui puoselėja nuostabų grožį.

Ačiū joms už tai!

A. ČESNULEVIČIENĖ
J. MARČIULIO nuotraukoje: Ona Šiurkienė prie savo išaugintų „sausio“ žiedų.

IS SENŲ LAIKŲ TEN, UŽ KARŪNOS SPINDESIO

Straipsnis šiuo pavadinimu išspausdintas šių metų pirmajame žurnalo „Seima“ numeryje. Jo autorė Vilma KEDYTĖ, remdamasi XIX—XX a. lenkų istorikų M. Balinskio, V. Bogatinskio, L. Kolankovskio, Z. Kuchovičiaus veikalais, surinko apie Barbarą Radvilaitę daug medžiagos. Ji taip pat naudojo laiškus.

Straipsnio pirmoji dalis — istorijos paliudyta Barbaros Radvilaitės ir Žygimanto Augusto meilė. Antrajame numeryje bus pasakojama, kaip Lietuvos — Lenkijos karaliaus Žygimanto Augusto laimę užtemdė Barbaros Radvilaitės liga ir mirtis.

Po santuokos Barbara Radvilaitė šiek tiek laiko gyveno Dubingiuose, toliau nuo Vilniaus visuomenės. O Žygimantas Augustas tuo metu buvo išvykęs Lenkijon, tikėdamasis iš savo tėvų iškaulyti santuokos pripažinimą. Ilgas išsiskyrimas buvo labai sunkus įsimylėjusiai porai, todėl jie dažnai keitėsi laiškais, brangiais niekučiais. (...)

Zinios apie Žygimanto Augusto meilės romaną jau buvo pasiekusios Lenkiją ir jo tėvus dar prieš jo atvykimą. Kalbėdamasis su senuoju karaliumi, Žygimantas Augustas tikriausiai neišdrįso prisipažinti, kad jau yra vedęs Barbarą Radvilaitę, bet tik užsiminė, kad ketina su ja susituokti. Tačiau Žygimantas Senasis pareiškė, kad „tai neįmanoma ir to būti negali“.

Nežinia, kaip šis reikalas būtų pasibaigęs, bet staigi senojo karaliaus mirtis didesniąją problemos dalį išsprendė.

Žygimantas Senasis mirė 1548.04.01. Žygimantas Augustas dabar jau drąsiai paskelbė susituokęs su Barbarą Radvilaitę, kuri buvo iškviesta iš Dubingių į Vilnių ir viešai pristatyta Lietuvos didikams kaip karaliaus sutuoktinė. (...)

Ilgai delsęs, Žygimantas Augustas sušaukė seimą, kuris tęsėsi nuo 1548 m. spalio 31 d. iki gruodžio 12 d. Kaip ir buvo laukta, pagrindinė problema buvo santuokos svarsty-

mas. Karaliaus vedybų priešininkai pateikė daugybę argumentų. Vieni lygino klystančius karalius su aptemusia saule, kiti pareiškė, „kad mieliau sutiktų turkų sultoną Krokuvoje pamatyti, nei tą turėti už Lenkijos karalienę“. Gniezno arkivyskupas pažadėjo, kad „jeigu į nuodėmę nuotakos metimas įtrauks karalių, tai ją išdalyš, kad kiekvienas Lenkijoje iki paskutinio vyro neštų karaliaus nuodėmės dalelę valstybės gerovei“. Deja, karaliaus jokie argumentai nepaveikė, nuo pat seimo pradžios jis buvo apsisprendęs nenusileisti. Štai autentiškas jo atsakymas seimui: „Dievo reikaluose, idant santuokos niekas kitas nenustatė, tik pats Dievas, (...) nepakanka pasakyti (...) apšaukti sutuoktinę (...) Prižiūstas esi prie žmonos, neieškok atšišimo. Nors ir Ponas Dievas suteikė Mums padėti, bet tuose dalykuose, kurie tikėjimo nuostatus ir įstatymą liečia, čia Mus lygius su kitais padarė (...). Geriau yra klausyti Dievo nei žmonių...“

Seimas negalėjo priversti karaliaus pakeisti savo nusistatymą. Santuoka įtvirtino jo vyriškas atkaklumas.

Istoriografijoje Barbara Radvilaitė vertinama įvairiai — ir idealizuojama, ir niekinama. Tačiau aišku viena: ši graži, patraukli, emancipuota moteris sugebėjo padaryti Žygimantą Augustą laimingą.

SAUSIO 14 —
VASARIO 12

OŽIARAGIS

Horoskopai, kuriuos spausdinsime kiekvieną mėnesį, sudaryti Indijos astrologo L. P. Sausdžio. Tikėjimės, kad jie duos jums savo pačios charakterio pažinimo raktelį, padės geriau suprasti artimuosius. Atkreipiame dėmesį, kad šis astrologas naudoja indistų Narjamo sistema, dėl to datos šiek tiek skiriasi nuo priimtų Vakarų šalyse.

Vyrai neemocionalūs, lėti ir atsargūs, neskuba užmegzti kontaktų su priešingos lyties asmenimis, nemėgsta rodyti savo jausmų. Jeigu jūs norite turėti pastovų ir praktišką partnerį, ožiaragis bus pats tas. Jie — materialistai, ne tiek atsiduoda meilei, kiek dėmesio skiria pinigams. Mėgsta laikytis šešelyje.

Moterys prisirišusios prie namų ir šeimos, atidžios vaikams, nemėgsta reikšti savo jausmų ir rodyti savo asmeninį gyvenimą. Net ir apimtos aistros, moka susivaldyti. Konservatyvių pažiūrų.

Iš asirų ir babiloniečių atėjo tradicija su kiekvienu Zodiako ženklu, su žvaigžde sieti atitinkamą spalvotą akmenį. Manoma, kad akmuo globoja jo ženkle gimusį žmogų.

Ožiaragio akmenys — obsidianas ir juodasis perlas. Spalvos — pilka ir tamsiai mėlyna.

Sausio mėnesį gimusių akmenys — granatas, rožinis kvarcas. Gimusių „po Ožiaragio žvaigždynu“ — žydrasis špinelis.

TU PAGIRTA...

MINTYS IS MALDOS

Kas nenori būti giriamas... Tačiau kuo, kaip nusipelnyti tų pagyrų? Už ką žmogus giriamas ar peikiamas? Už rausvus veidelius, skaisčius akeles, vešlius plaukus? Taip, giriamas ir už tai. Bet argi galima peikti moterį, kuriai Gamta pašykstė jo tokių grožybių? Juk ji dėl to nekalta, kaip neturi jokių nuopelnų ir gražuolė.

Ne, ne už išvaizdą žmogus giriamas ar peikiamas. Pagarbos, pagyrų jis gali nusipelninti tik savo dvasinėmis savybėmis, tiksliau — veiksmais, kuriais jos pasireiškia. Bet ar aplinkiniai visada jas pastebi, ar nori jas matyti? Deja... deja... Nosis sukūšiusios kūmutės, draugės, bendradarbės „narsto“ pažįstamas po kaulėli, ieško ir randa vien tik neigiamų savybių, bruožų, poelgių.

Kodėl taip? Kas kreipia tokių „kritikų“

dėmesį, žvilgsnį vien į tamsiąsias puses? Pavydas, šlykštus pavydas. Pati baisiausia iš septynių didžiųjų nuodėmių. Kuo aplinkiniai bus juodesni, tuo aš — baltėnis... O ieškant visada rasi. Ko beieškotum. Juo labiau žmoguje, nes jis — angelo plunksnų ir velnio nagų mišinys.

Bet šimtus, tūkstančius kartų baisiau, kai toks „ieškotojas“ išivaizduoja turį teisę kalbėti, peikti, kaltinti grupės, kolektyvo, partijos, klasės, tautos vardu. Jis — jau ne „aš“. Jis — „mes“. „Mes“ — geri, balti, dori, o „jie“ — vienos ydos, blogybės...

Vargas tiems, kurie virsta „mumis“, nesvarbu, kurioje pusėje. Kurie apie kitus sprendžia ne pagal jų darbus.

Vargas visuomenei, kitaip galvojančiuose matančiai vien juoda.

Kaip pamišky šauksi, taip iš miško atsilieps.

J. M.

Iki šiol mokslas nesugeba paaiškinti bulgarės Vangos fenomeno: ši aiškiaregė nusako žmonių praeitį, įspėja ateitį, numato būsimus reiškinius ir įvykius. Pas ją patarimo įvairiais gyvenimo atvejais kreipiasi daugybė žmonių iš viso pasaulio.

Kas ji, ta Vanga, akloji, matanti žymiai daugiau už reginčiuosius? Apie ją savo knygoje „Vanga“ ir pasakoja jos giminaitė Krasimira Stojanova.

Spausdiname ištrauką iš šios knygos.

1923 metais šeima persikėlė į Novo-Selo pas Pandės broli Kostadiną. Tuo metu šis buvo praturtėjęs, vedęs, bet vaikų neturėjo. Sužinojęs, kokioje sunkioje padėtyje brolio šeima, nutarė ją pasikviesti pas save. Pandė pasiūlymą priėmė. Dvylikmetei Vangai dabar kasdien reikėjo vesti asilą į ganyklas — iš ten pargabenti pieną. Kartą vasarą iš ganyklų grįžo su dviem pusseserėmis. Mergaitės sumanė pakeliui užsukti prie šaltinio.

Staiga užėjo baisi audra. Aptemo dangus, pakilo vėjas. Jis rovė medžius su šaknimis ir nešė į padebesius. Į dangų pakilo didžiulis dulkių stulpas. Viesulas partrenkė abi seseris, o Vangą nunešė du kilometrus. Ją per vargus surado arime — užneštą smėlio, akmenų, šaknu. Ji buvo beveik pakvaišusi iš baimės, negalėjo atsimerkti — akys priberptos smėlio.

Mergaitę parnešė namo, visi stengėsi padėti, akis plovė žolelių nuoviru, bet niekas negelbėjo. Pakviestą žiniuonę davė švęsto vandens, dėjo kompresus, tepė mostimis, tačiau nuo to geriau nesidarė. Vakare Vangos akys pasruvo krauju, pabalo ragena.

Nuvedė Vangą pas gydytoją. Tas konstatavo, kad padėtis rimta: uždegimas plečiasi, norint išgelbėti

akis, būtina skubi operacija. Bet jai reikia daug pinigų...

Skoplės mieste mergaitėi padarė dvi operacijas: vienai tėvas surinko pinigų, kita atliko nemokamai, tačiau abi nepavyko. Akis aptraukė vaktis. Tėvui patarė daryti trečią operaciją — Belgrade.

Nurodė, ir kiek tai kainuos — 5 tukstančiai dinarų. Tais laikais tai

leido į Belgradą su daugmaž pasiturinčiu kaimynu, kuris važiuavo pas sunų. Nors tėvas labai norėjo šią sunkią valandą būti su dukra, bet nevažiuavo — nebeturėjo nė grašio.

Kada Belgrado gydytojas pamatė, kiek pinigų jam davė palydovas, supyko ir Vangai pasakė: „Mergaitė, rytoj aš darysiu tau operaciją, bet pinigai, kuriuos perdavė tavo tėvas,

VANGA

buvo dideli pinigai. Tėvas suko galvą, iš kur tiek gauti. Jis — neturtin gas, kaimynai — irgi tokie pat, niekas negalėjo jam tiek paskolinti. Tada Pandė kreipėsi į savo pirmąją uošvę. Kažkada anksčiau ji buvo sakiusi, kad mananti užrašyti vieną žemės sklypą anūkėlei Vangai. Pandė paprašė parduoti žadėtą sklypą ir gautais pinigais sumokėti už operaciją. Bet, mirus Pandės pirmajai žmonai (Vangos motinai), santykiai tarp buvusios uošvės ir žento nutrūko, ir senelė kategoriškai atsisakė padėti.

Tėvas ėmė pardavinėti daiktus. Bet ką jis galėjo išnešti iš tuščių namų? Pardavė siuvimo mašiną, likusią po pirmosios žmonos, pardavė vienintelę avį, kažkur sukrapštė dar šiek tiek — ir vos surinko tik pusę reikiamos sumos. O lemiama diena artėjo.

Operacijos išvakarėse Vangą iš

— tik pusė reikiamos sumos, tai ir aš padarysiu pusę operacijos“.

Grįžusi namo, Vanga nors silpnai, bet visgi matė. Gydytojas perspėjo, kad ligonei reikia gero maisto, ramybės ir švaros. Suprantama, tokie patarimai liko tik žodžiais, nes gyvenimas pasidarė dar skurdesnis. 1924 metais tėvams gimė dar vienas vaikas — berniukas, kurį pakrikštijo Tome, ir skurdžius Pandė vėl išėjo bernauti, kad kaip nors išmaitintų šeimą. Jo žmona dirbo, kiek leido jėgos, laukuose, o Vanga prižiūrėjo abu broliukus ir tvarkėsi namuose.

Sunkus gyvenimas atsiliepė jos sveikatai: Vangai akis vėl aptraukė vaktis. Apie naują operaciją nebuvo ko ir galvoti.

Po kiek laiko Vanga apako.

Šį kartą galutinai.

MŪSŲ SKELBIMŲ SKYRIUS

SVEIKINAME

Vėriškių eksperimentinio ūkio

Profsąjungos pirmininkei Alinai DRIGOTAITEI

Mieloji Alina! Nuosirdžiai sveikiname gimimo dienos progą, linkime geros sveikatos, sėkmės darbuose ir laimės asmeniniame gyvenime.

Žemės ūkio darbuotojų profsąjungos Radviliškio rajono komitetas

Lietuvos Moterų Draugijos Radviliškio rajono taryba praneša, kad ji įsikūrusi Radviliškyje, Gedimino 8 (žemės ūkio darbuotojų profsąjungos komiteto patalpose).

Laukiame Jūsų darbo dienomis 11—12 val. Galite skambinti telefonais 5 10 93, 5 41 41. Jus atidžiai išklausysime ir, esant galimybei, padėsime.

NEMOKAMAI — TIK PAS MUS!

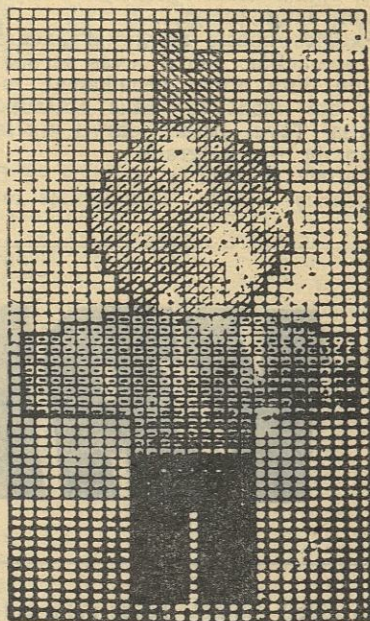
Jei norite ką nors pranešti, pasveikinti, užjausti ar padėkoti, pirkti, parduoti ar keisti, kreipkitės į mus — Jūsų skelbimus spausdinsime nemokamai.

Sąlyga tik viena — skelbimai turi būti susiję su moterimis, dominti jas.

Siųskite savo skelbimus redakcijos adresu, nurodykite savo pavardę, adresą, telefoną.

Redakcija

PIRKITE „RADVILAITĖS“ KALENDORIŲ!

„PRALINKSMINKITE“ MEGZTUKĄ

Bet kokį džemperį, jei jis atrodo jums nuobodus ir neišvaizdus, labai nesunku pagyvinti — papuošti aplikacijomis ar linksmomis megztomis figūrėlėmis. Jų gali būti kiek tik norite. Vietą joms parinkite savo nuožūra. Jums labiau patinka figūrėlės ant kišenės, rankovės ar, kas dabar ypač madinga, ant nugaros? Prašom!

Figūrėles galima įkomponuoti, mezgant liemenę ar džemperį, arba numegzti atskirai, o po to rūpestingai prisiūti: ant trikotažinio gaminio — iš išvirkščiosios pusės tos pat spalvos siūlais, o ant austo rūbo — siuvamąja mašina. Aplikacijos iš audinio paprastai siuvamos iš gerosios pusės zigzagu.

Pasirinkdamos siūlus figūrėlėms, prisiminkite, kokios spalvos priedų rasite savo garderobe. Nors nesunku drauge su linksma figūrėle specialiai numegzti iš tos pačios spalvos siūlų kepurytę, šaliką, pėdkelnes ar bent raištį ant galvos — tuomet jūsų komplektas bus pilnas ir išbaigtas. Tarp kitko, „linksmumo“ gali

suteikti įvairių spalvų sagos. Tuomet pasistenkite, kad sagų spalva „sušauktų“ su aplikacija.

Tikimės, kad ir pačios sugalvosite ką nors originalaus, o mes jums siūsiome Cipoliną ir Senį Besmegėnį.

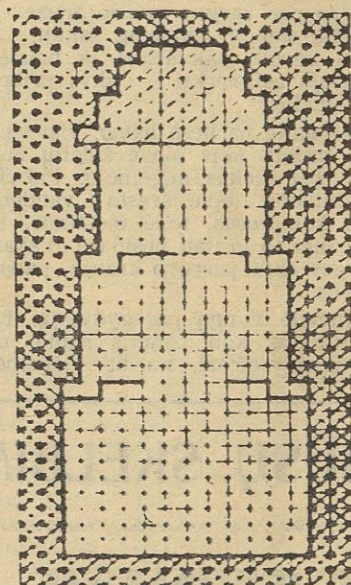
CIPOLINAS. Šis žmogelis — aplikacija. Kiekvieną figūrėlės detalę numegzkite atskirai, išlyginkite ir atidžiai prisiūkite. Iš blizgučių ar karoliukų padarykite akis ir burną, išsiuvinėkite antakius ir delniukus. Kabliuku nunerkite petnešą kelnėms ir pritvirtinkite ją sagute. Spalvos (nuo viršaus): žalia, geltona, raudona, violetinė pilkame fone.

SENIŠ BESMEGENIS. Kūną ir kepurytę išmegzkite kartu su rūbu. Paskui nunerkite vašeliu 10—12 cm ilgio juostytę, o jos gale pritvirtinkite mažą šluotelę. Juostelę pernerkite išrižai per mezginį ir pritvirtinkite. Burna ir akys — juodi blizgučiai, o „morkinė“ nosis — išsiuvinėta.

Spalvos: baltas Senis su raudona kepurėle violetiniame fone.

Toks „linksmas“ megztukas ypač tingai nudžiugins jūsų vaikus. Tad — prie darbo!

„ŽURNAL MOD“

BŪK GRAZI

Nematomas grimas

◆ Norite, kad jūsų akys būtų jaunos ir ryškios, nežiūrint nuovargio? Paslaptis nedidelė. Plonu teptukėliu ant viršutinio voko, prie vidinio akies kampo, uždėkite mažą skaisčiai raudoną lūpų dažų taškėlį... Jūsų žvilgsnis iškart įgaus gilumos.

◆ Jeigu jūs įvaldysite „perregi-

mo“ makijažo techniką — jūsų veidas niekuomet neatrodys „nudažyta kaukė“.

Taigi, plonu lygiu sluoksniu uždėkite savo mėgstamą toną. Trupučiuką jį papudruokite. Po to ledo gabalėliu (užšaldykite tik virintą vandenį!) ratukais pamasažuokite

veidą. Nesijaudinkite — grimas nepradės tekėti. Paskui nusauskite veidą servetėle (tik netrinkite!) ir vėl papudruokite.

Efektas — stulbinantis! Grimas tampa beveik nematomas, tiesiog virsta antrąja oda.

◆ Kad akys atrodytų didesnės ir išraiškingesnės, teptuku po apatiniu voku užtepkite baltos pudros.

Ir dar: jeigu jūsų veidas atrodo labai pavargęs — naudokitės balta rožine pudra. Pakartokite procedūrą su ledu ir užtepkite ružą.

Leidėjas — Lietuvos Moterų Draugijos Radviliškio rajono tarybos įmonė „Radvilaitė“. SL 1193. Tiražas 700 egz.

Redaktorė
A. CESNULEVICIENE

Spauda — iškilioji, apimtis 0,5 sp. lanko. Rinko ir spausdino Radviliškio valst. spaustuvė. Užsakymo Nr. 145.

Adresas: Radviliškis, Gedimino g-vė Nr. 8, tel.: 5-10-93, 5-41-41. Skambinti darbo dienomis 11—12 val.